

ข้อมูลการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนมุกดาหาร

ความเป็นมา

1. ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีการทำการศึกษา โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณปี 2554 จากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดพื้นที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ครอบคลุม 4 อำเภอ จากทั้งหมด 7 อำเภอของจังหวัดมุกดาหาร คือ อำเภอเมืองมุกดาหาร อำเภอหว้านใหญ่ อำเภอกำชะอี และอำเภอนิคมน้ำอ้อย เพื่อกำหนดพื้นที่ให้บริการ โลจิสติกส์ พื้นที่เพื่อการแปรรูปผลผลิตการเกษตร พื้นที่ให้บริการธุรกรรมการเงิน การนำเข้าส่งออกสินค้าที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้าปลอดภาษี ผลการศึกษาพิจารณาปัจจัยภายในพื้นที่ ปัจจัยการเชื่อมโยง และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบ ดังนี้

- พื้นที่ส่งเสริมภาคการค้า การลงทุน และภาคบริการ ได้แก่ อำเภอเมืองมุกดาหาร เนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของจังหวัด และเป็นชุมชนเมืองที่มีความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะด้านคมนาคมเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และมีเส้นทางเชื่อมโยงกับสะพานนะเขต สปป.ลาว โดยใช้สะพานข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ 2

- พื้นที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมทั่วไป ศูนย์กระจายสินค้า และคลังสินค้า อำเภอกำชะอี เนื่องจากตั้งเหมาะสมในการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของพื้นที่อำเภอเมืองบง เพราะพื้นที่เขตอำเภอเมืองเป็นพื้นที่แหล่งชุมชนจึงขาดความคล่องตัวต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ บนเส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (East West Economic Corridor : EWEC)

- พื้นที่สนับสนุนด้านวัตถุดิบ และอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร อำเภอนิคมน้ำอ้อยเป็นพื้นที่เหมาะสมในการพัฒนาเป็นพื้นที่สนับสนุนด้านวัตถุดิบ และอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากอำเภอนิคมน้ำอ้อย เป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญของจังหวัดมุกดาหาร เป็นแหล่งเพาะปลูกพืชที่เศรษฐกิจของจังหวัดที่หลากหลาย

- พื้นที่สนับสนุนด้านโลจิสติกส์ และศูนย์กระจายสินค้า ได้แก่ อำเภอหว้านใหญ่ กำชะอี และนิคมคำสร้อย ทั้งนี้เนื่องจาก อำเภอหว้านใหญ่ มีพื้นที่เชื่อมโยงจังหวัดนครพนม ซึ่งมีเส้นทางเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งที่มีศักยภาพ โดยอำเภอหว้านใหญ่สามารถเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจทางตอนบนของประเทศเวียดนาม และเชื่อมโยงเมืองหนานหนิง ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญอีกแห่งของประเทศจีน อำเภอกำชะอี เป็นจุดเชื่อมโยงกับเส้นทางหมายเลข 9

รูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดมุกดาหาร พิจารณปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านอุปสงค์ ปัจจัยการผลิต ความเชื่อมโยงพื้นที่และยุทธศาสตร์การแข่งขันจากพื้นที่โดยรอบที่สอดคล้องกับกิจกรรมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ดังนี้

Δ การผลิตเพื่อส่งออก (Export Processing Zone : EPZ)

การเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งแขวงสะหวันนะเขตเป็นแขวงที่มีพื้นที่ราบขนาดใหญ่สามารถทำเกษตรกรรม และสิทธิพิเศษส่งออกไปยังกลุ่มประเทศยุโรป (GPS) ทำให้มีความได้เปรียบกว่ามุกดาหาร จึงมีกลุ่มผลิตน้ำตาลมิตรผล และน้ำตาลตามขอนแก่น ขอรับสัมปทานลงทุนปลูกอ้อยและโรงงานน้ำตาลในแขวงสะหวันนะเขต หากจะมีการกำหนดการจัดเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพื่อการส่งออกสู่ตลาดเวียดนามและญี่ปุ่น อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพน่าจะได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป อุตสาหกรรมแปรรูปปศุสัตว์ สำหรับอุตสาหกรรมการผลิตอื่นนอกเหนือจากอุตสาหกรรมเกษตรนั้น ต้องเผชิญการแข่งขันกับเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน – เซโน ในแขวงสะหวันนะเขตอย่างแน่นอน

Δ ระบบโลจิสติกส์ และศูนย์กระจายสินค้า

จังหวัดมุกดาหารเป็นจุดได้เปรียบเชิงที่ตั้งที่มีศักยภาพในการพัฒนา เป็นประตูการเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าบนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (East West Economic Corridor : EWEC) ทั้งนี้เพื่อการสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตในเขตเศรษฐกิจการผลิตเพื่อการส่งออก และการขนส่งผ่านประตูการเชื่อมโยงของจังหวัด โดยผลักดันความร่วมมือกับเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน – เซโน เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน เช่นเดียวกับแนวคิดการใช้สนามบินร่วมกัน

2. คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2555 เห็นชอบให้จัดทำโครงการการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดมุกดาหาร นครพนม และหนองคาย ณ อาคารศูนย์ภาษาและคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

3. คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2556 เห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดมุกดาหารคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้แบ่งการลงทุนออกเป็น 3 เขต ตามปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยใช้รายได้และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานเป็นเกณฑ์สำหรับจังหวัดมุกดาหารจัดอยู่ในเขต 3 ตามสภาพและความเจริญทางเศรษฐกิจของจังหวัดซึ่งกำลังเติบโต เช่น การท่องเที่ยวการค้าชายแดน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

4. คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2556 เห็นชอบแนวทางการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นผู้ดำเนินการ สำหรับค่าใช้จ่ายในการศึกษาวิจัยความเหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

5. เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2556 จังหวัดมุกดาหาร นำส่วนราชการและภาคเอกชนประชุมชี้แจงการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดมุกดาหาร ต่อคณะกรรมการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดชายแดนของประเทศรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรับฟังการชี้แจง ณ ห้องประชุมกรมการ 217 อาคารรัฐสภา 2 จากการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มอบหมายภารกิจให้จังหวัดมุกดาหารดำเนินการเพื่อรองรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

6. คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดชายแดนของประเทศ
รองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้เดินทางมาติดตามผลการดำเนินการเพื่อรองรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจ
พิเศษ เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2556 ณ ห้องประชุม 205 ศาลากลางจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งจังหวัดมุกดาหารได้
รายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมรายละเอียด ดังนี้

(1) การจัดเตรียมพื้นที่รองรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยสำนักงาน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดมุกดาหาร ได้ตรวจสอบป่าเสื่อมโทรมปรากฏว่าไม่มีพื้นที่ป่า
เสื่อมโทรม เหมาะสมจะเป็นพื้นที่รองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ และได้พิจารณาสำรวจพื้นที่เขตเทศบาลตำบล
บางทรายใหญ่แล้ว มีพื้นที่ที่สามารถใช้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษได้บางส่วนพื้นที่รวมประมาณ 1,000 ไร่เศษ
นอกจากนี้ยังมีอีกหลายพื้นที่ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้

(2) การศึกษาการขยายระบบโลจิสติกส์

(2.1) การขยายถนน 4 เลน ทางหลวงหมายเลข 12 (เส้นทาง EWEC) จากอำเภอคำชะอี
ถึง บ้านนาไคร้ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

(2.2) การขยายถนน 4 เลน ทางหลวงหมายเลข 212 (เส้นทางหลักเชื่อม โยงกลุ่มจังหวัด)
จากอำเภอห้วยใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร ถึง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

(2.3) การสนับสนุนให้มีการก่อสร้างการขนส่งระบบราง โครงการก่อสร้างเส้นทาง
รถไฟสายบ้านไผ่ – นครพนม ซึ่งจะผ่านจังหวัดมุกดาหาร ใน 3 อำเภอ คือ อำเภอนิคมน้ำอ้อม อำเภอเมืองฯ
และอำเภอห้วยใหญ่ ไปสิ้นสุดที่จังหวัดนครพนม ทั้ง 3 โครงการ ทราบว่ารัฐบาลได้บรรจุไว้ในแผนเงินกู้ 2
ล้านล้าน ถ้าดำเนินการแล้วเสร็จ ก็จะสามารถอำนวยความสะดวกในการเดินทางลดระยะเวลา และลดต้นทุน
การขนส่งได้อย่างมาก และเป็นการรองรับการลงทุนที่เกิดขึ้นในจังหวัดมุกดาหาร

(3) การสรุปข้อมูลจำนวนผู้มาใช้บริการที่พักในจังหวัดมุกดาหาร โดยข้อมูลจากการท่องเที่ยว
3 ปีย้อนหลังของจังหวัดมุกดาหาร (2552-2554) พบว่าสัดส่วนเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2554 มีผู้เยี่ยมชมรวม
1,0880,321 คน นักท่องเที่ยว 364,767 คน นักทัศนาจร 723,554 คน ระยะเวลาพำนักเฉลี่ย 1.94 วัน

(4) การเตรียมความพร้อมด้านผังเมือง ซึ่งมีการกำหนดพื้นที่ใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ใช้อย่าง
ชัดเจน นักลงทุนสามารถพิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการลงทุนได้ โดยไม่เป็นอุปสรรค ขณะเดียวกัน
จังหวัดได้มีการพิจารณาจัดหาพื้นที่รองรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษไว้เบื้องต้นแล้ว มีพื้นที่ที่เหมาะสม
หลายแห่ง

และขณะนี้จังหวัดยโสธรได้ขอใช้พื้นที่ราชพัสดุ ซึ่งกองทัพบกเคยใช้เป็นสนามบินลิงนกทา
เนื้อที่ 5,709 ไร่ 3 งาน 44 ตารางวา แต่ได้สงวนไว้ใช้ประโยชน์ เนื้อที่ 64 ไร่ 2 งาน 41 ตารางวา และกินพื้นที่
บางส่วนให้กรมธนารักษ์ เป็นเนื้อที่ 5,069 ไร่ 93 ตารางวา เพื่อพัฒนาเป็นสนามบินพาณิชย์ ซึ่งถ้าสามารถ
ดำเนินการได้ ก็จะเป็นการเปิดเส้นทางคมนาคมทางเครื่องบินสายใหม่ ทำให้สามารถลดระยะเวลาการ
เดินทางเข้าสู่จังหวัดมุกดาหาร โดยเครื่องบิน จากการเดินทางจากจังหวัดมุกดาหาร โดยรถยนต์ เพื่อไป
ต่อเครื่องบินที่สกลนคร นครพนม หรืออุบลราชธานี จาก 2-3 ชั่วโมง ลดเหลือเพียง 30 นาที และสามารถ
รองรับประชากรของจังหวัดยโสธร อำนาจเจริญ และมุกดาหาร กว่า 1 ล้านคน